

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حضرت مولانا عالمہ غیر معلّمہ،

عقیلہ بنی ہاشم، زینب الکبریٰ (سلام اللہ علیہا):

«مفسّر و مبینِ حقیقت حضرت قرآن»

السَّلامُ عَلَيْكَ
يَا عَقِيلَ بْنَ أَبِي هَاشِمٍ

حضرت عالمة غیر معلّمة
(سلام اللہ علیہا)
مولاتنا زینب الکبریٰ
مفسّر و مبین
حقیقتِ حضرت قرآن

حضرت سیدتنا و مولاتنا عقیله الهاشمیین زینب الکبری سلام الله علیها

حضرت عالمه غیر معلمه مفسر و مبین حضرت قرآن

قسمت اول:

سلام بر حضرت عقیله الهاشمیین زینب الکبری (سلام الله علیها) که امام زین العابدین (علیه السلام) در بیان شأن و فضیلت ایشان فرمودند:

أَنْتِ عَالِمَةٌ غَيْرُ مُعَلَّمَةٍ وَفَهْمَةٌ غَيْرُ مُفَهَّمَةٍ

شما عالمه ای هستی که نزد کسی تعلیم ندیده ای و فهیمه ای هستی که نزد کسی نیاموخته ای (علم و فهم ذاتی وجود شماست)

بحار الانوار، ج ۴۵ ص ۱۶۴

﴿وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تَبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ﴾

(سوره نحل، آیه ۸۹)

حضرت قرآن تبیاناً لکلّ شیء می باشد؛ تمام علم هستی از ازل الی الابد در حضرت قرآن است. لذا جمیع أسرار کربلاء نیز در حضرت قرآن مستتر است و مقتل الحسین (علیه السلام) و حقائق کربلاء مستور و محفوف در آن می باشد.

حضرت عقیله ی بنی هاشم ، عالمه غیر معلمه ، مفسر و مبین علم القرآن بودند و به صورت اولیٰ جمیع أسرار کربلاء و مقتل الحسین (علیه السلام) که در حضرت قرآن مستور و محفوف است را الی الابد برای خلق تبیین و تفسیر نمودند.

این شأن ذاتی حضرت کوثر الحسین (علیها السلام) و مشکات امر کربلاء بود که تفسیر آیات حضرت قرآن و حقائق کربلاء از لسان ایشان بر خلق تبیین شود و این تبیین و تفسیر الی الابد ساری و جاری باشد.

حضرت خاتون زینب الکبری (علیها السلام) ، تبیین حقیقت علم القرآن و حقائق کربلاء را با اقامه مجالس تفسیر حضرت قرآن إقامة می نمودند و پس از واقعه کربلاء با سیر چهل منزل زینبی ، همان حقیقت را به منصفی ظهور رساندند، بر خلق تبیین نموده و به کثرت رساندند.

چنانکه نقل است:

إنَّ زینب (علیها السلام) کان لها مجلس فی بیتها آیام إقامة أبیها (علیه السلام) فی الکوفه، و کانت تفسّر القرآن للنساء

ففی بعض الاّیام، کانت تفسّر «کهیص» إذ دخل أمير المؤمنين (علیه السلام) علیها فقال لها: یا نور عینی سمعتک تفسّرين «کهیص» للنساء؟ فقالت: نعم.

فقال (علیه السلام): هذا رمز لمصیبه تصیبکم عتره رسول الله صلی الله علیه و آله. ثمّ شرح (علیه السلام) لها المصائب، فبکت بکاء عاليا صلوات الله علیها.

همانا حضرت زینب (سلام الله علیها) در کوفه، در منزل خود، برای بانوان، مجلس تفسیر قرآن برگزار می نمودند

در ایامی که «کهیص» (سوره مریم، آیه ۱) را تفسیر می فرمود ، روزی امیرالمؤمنین علی (علیه السلام) بر ایشان وارد شده و فرمودند:

ای نور دیده من، شنیده ام برای زنان، «کهیص» را تفسیر می کنی؟ حضرت زینب (سلام الله علیها) پاسخ دادند: بله.

امیرالمؤمنین علی (علیه السلام) فرمودند: این آیه، رمزی است از مصیبتی که بر شما عترت رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) وارد می آید.

خصائص الزینبیّه، ص ۶۹؛ ریاحین الشریعه ج ۳ ص ۵۷؛ فاطمه الزهراء بهجه قلب المصطفی (صلی الله علیه و آله) ج ۱ ص ۶۴۴

لذا حضرت مولاتنا عالمه غیر معلمه ، زینب الکبری (علیها السلام) حقیقت حضرت قرآن که بسیط امر کربلای حضرت سیدالشهداء (علیه السلام) مستتر در آن است، را به معنا الاثم و الاکمل تفسیر نموده و بر خلق تبیین فرمودند.

السَّلَامُ عَلَيْكَ
يَا عَقِيلَ بْنَ أَبِي قَحْشَمٍ

حضرت عالمة غیر معلّمة
(سلام اللہ علیہا)
مولاتنا زینب الکبریٰ

مفسّر و مبین
حقیقتِ حضرت قرآن

حضرت سیدتنا و مولاتنا عقیله الهاشمیین زینب الکبری سلام الله علیها

حضرت عالمه غیر معلمه مفسر و مبین حضرت قرآن

قسمت دوم:

«.. وَ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ..»

(سوره نحل، آیه ۴۴)

«و قُرْآنًا فَرَقْنَاهُ لِتَقْرَأَهُ عَلَى النَّاسِ عَلَى مُكْثٍ وَ نَزَّلْنَاهُ تَنْزِيلًا»

(سوره اسراء، آیه ۱۰۶)

حقیقت علم و بسیط آن، در نزول دفعی حضرت قرآن، یعنی انزال، بر قلب مبارک حضرت ختمی مرتبت محمد مصطفی (صلی الله علیه و اله و سلم) نازل شد. این علم، در نزول تدریجی، یعنی تنزیل، از نقطه وحدت به کثرت رسید و بر خلق تبیین شد که اگر این امر صورت نمی پذیرفت، خلق و عباد الله هیچ راهی به معرفت حضرت قرآن و بسیط علم نداشتند و از علم القرآن هیچ حظّ و بهره ای نمی بردند: «لِتَقْرَأَهُ عَلَى النَّاسِ عَلَى مُكْثٍ وَ نَزَّلْنَاهُ تَنْزِيلًا».

نَزَلَ الْقُرْآنُ جُمْلَةً وَاحِدَةً فِي شَهْرِ رَمَضَانَ إِلَى الْبَيْتِ الْمَعْمُورِ، ثُمَّ نَزَلَ فِي طُولِ عِشْرِينَ سَنَةً

تفسیر العیاشی؛ ج ۱؛ ص ۸۰ / الکافی ج ۲، ص: ۶۲۹

حقیقت حضرت قرآن و علم القرآن، تنها با تبیین و تفسیر و تعلیم حضرات اولی الامر (علیهم السلام) که مبینان و مفسران و اوتوا العلم و الراسخون فی العلم می باشند، بر خلق تبیین می شود و لذا این شئون در مطلق معنا، تنها در ید حضرات معصومین (علیهم السلام) است :

بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ (سوره عنکبوت، آیه ۴۹)

نَحْنُ وَ إِيَّانَا عَنَى؛ مَنْ عَسَى أَنْ يَكُونُوا، وَ نَحْنُ الرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ!؟

البرهان فی تفسیر القرآن، ج ۴ ص ۳۲۷

حضرت صدیقه صغری، زینب الکبری (علیها السلام)، که از لسان حضرت زین العابدین (علیه السلام) به «عَالِمَةٌ غَيْرُ مُعَلِّمَةٍ» وصف شدند، «مشکات علم» هستند؛ وجود مبارکی که علم ایشان، ذاتی ایشان بوده است. لذا از جانب حضرت قرآن ناطق، امیرالمومنین علی (علیه السلام) کرسی جلسات تبیین و تفسیر و تعلیم حضرت قرآن در بیت شان إقامة میشود تا تبیین علم القرآن و تفسیر آن، از لسان حضرت عالمه غیر معلمه (علیها السلام) بر خلق صورت پذیرد.

إنَّ زینب (علیها السلام) کان لها مجلس فی بیتها آیام إقامة أبیها (علیه السلام) فی الکوفه، و کانت تفسّر القرآن للنساء؛.. إذ دخل أمير المؤمنين (علیه السلام) علیها فقال لها: یا نور عینی سمعتک تفسّرين «کهیص» للنساء؟ فقالت: نعم.

خصائص الزینبیه، ص ۶۹؛ ریاحین الشریعه ج ۳ ص ۵۷؛ فاطمه الزهراء بهجة قلب المصطفی (صلی الله علیه و آله) ج ۱ ص ۶۴۴

حضرت قرآن همه علم هستی است و حضرت عقیله بنی هاشم زینب الکبری (علیها السلام) «مشکات علم» هستند. حضرت خاتون نائبه الزهراء (علیها السلام) در تمام آنات و لحظات و حرکات و سکانات خود، معانی و أسرار حضرت قرآن را بر خلق تبیین و تفسیر می نموده و ظاهر می ساختند. لذا به عنایت و در نظر «حضرت قرآن ناطق»، امیرالمومنین علی (علیه السلام) و به امر ایشان، حقیقت حضرت قرآن را بر خلق تبیین و تفسیر می نمودند.

چنانکه در چهل منزل زینبی (علیها السلام)، رأس مبارک حضرت سیدالشهداء (علیه السلام) که ظهور نقطه تحت باء حضرت قرآن بود، قرآن تلاوت می نمود و حضرت خاتون عقیله بنی هاشم زینب کبری (علیها السلام) با سیر چهل منزل، آیات حضرت قرآن را که برادر بر بالای نی تلاوت می نمود، تفسیر می کرد و با جمیع اقوال و افعال و حرکات و سکانات خود، بر خلق ظاهر می نمود؛ که اگر این تفسیر و تبیین از جانب حضرت مشکات علم، زینب الکبری (علیها السلام) صورت نمی پذیرفت، کسی به معرفت آیات کتاب و حقیقت کربلای حضرت سیدالشهداء (علیه اسلام) که در آیات حضرت قرآن مستتر و محفوف است، نمی رسید.

السَّلامُ عَلَيْكَ
يَا عَقِيلَ بْنَ أَبِي هَاشِمٍ

حضرت عالمة غیر معلّمه
(سلام الله علیها)
مولاتنا زینب الکبریٰ

مفسّر و مبین
حقیقت حضرت قرآن

حضرت سیدتنا و مولاتنا عقیله الهاشمیین زینب الکبری سلام الله علیها

حضرت عالمه غیر معلمه مفسر و مبین_ حضرت_ قرآن

قسمت سوم:

«هذا كتابنا ينطقُ عليكم بالحقِّ إنا كنا نستنسخُ ما كنتم تعملون»

(سوره جاثیه، آیه ۲۹)

مفسر و مبین حقیقت قرآن ، حضرت مولاتنا زینب الکبری (علیها السلام)، «زینتِ حضرت قرآن» می باشند. نام مبارک «زینب» از جانب ذات اقدس اله و به وحی الهی، به ایشان نسبت داده شد که این وجه تسمیه ، حامل اسرار و بواطن عمیق و کثیری است : فقد کتبناه لها فی اللوح المحفوظ باسم زینب.

خصائص الزینبیه ص ۴۲؛ موسوعه الکبری عن فاطمه الزهراء (علیها السلام)، ج ۵ ص ۳۷۱

از اعلی وجه این تسمیه، «زین اب» بودن وجود مقدسه حضرت مولاتنا زینب الکبری (علیها السلام) است: زینتِ وجود مقدس حضرت اب، امیرالمومنین علی (علیه السلام) : فانها كانت و لا تزال زینة لأبیها حقا .

خصائص الزینبیه ص ۳۶؛ موسوعه الکبری عن فاطمه الزهراء (علیها السلام)، ج ۵ ص ۳۷۱

حضرت امیرالمومنین علی (علیه السلام)، حقیقت قرآن، قرآن ناطق ، سر و بطن تمامی آیات حضرت قرآن می باشند که رسول خدا (صلی الله علیه و اله و سلم) فرمودند:

عَلِيَ مَعَ الْقُرْآنِ وَ الْقُرْآنُ مَعَ عَلِيٍّ وَ لَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَى الْحَوْضِ

الْحَقُّ لَنْ يَزَالَ مَعَ عَلِيٍّ وَ عَلِيٌّ مَعَ الْحَقِّ لَنْ يَخْتَلِفَا وَ لَنْ يَفْتَرِقَا

بحار الأنوار ؛ ج ۳۸ ؛ ص ۳۵؛ الأمالی (للطوسی) ؛ النص ؛ ص ۴۷۹؛ كشف الغمّة فی معرفه الأئمّة ؛ ج ۱ ؛

ص ۱۴۷؛ بحار الأنوار ؛ ج ۳۸ ؛ ص ۳۶

چنانکه در تفسیر ذیل شریفه ۲۹ سوره مبارکه جاثیه و حقیقت معنای «قرآنی که به حق سخن می گوید» در احادیث وارد شده که مقصود، محمد و آل محمد (علیهم السلام) است:

عن ابی عبد الله (علیه السلام): إِنَّ الْكِتَابَ لَا يَنْطِقُ وَلَكِنْ مُحَمَّدٌ وَ أَهْلُ بَيْتِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ هُمُ النَّاطِقُونَ بِالْكِتَابِ

تأویل الآيات الظاهرة فی فضائل العتره الطاهره، ص: ۵۶۰؛ البرهان فی تفسیر القرآن؛ ج ۵؛ ص ۳۱

اما حقیقت قرآن ناطق، در نقطه وحدت، وجود مقدس حضرت أب الائمه، امیرالمومنین علی (علیه السلام) میباشد که حقیقت جمیع اسرار و بواطن و علوم حضرت قرآن در نقطه وحدت هستند؛ چنانکه فرمودند: انا نقطه تحت الباء: من نقطه تحت باء هستم.

تفسیر منهج الصادقین فی إلزام المخالفین، ج ۱ ص: ۲۳؛ مشارق انوار الیقین فی اسرار امیرالمومنین (ع)، ج ۱ ص ۳۱

جمیع اسرار کتب آسمانی در حضرت قرآن است؛ و جمیع آنچه که در حضرت قرآن می باشد، در سوره فاتحه الكتاب جمع است؛ و جمیع آنچه که در سوره فاتحه آمده، در بسم الله ابتدای سوره و در باء بسم الله آن است؛ و جمیع آنچه که در باء بسم الله موجود است، مستتر و مجتمع در نقطه تحت باء می باشد و امیرالمومنین علی (علیه السلام) فرمودند: من نقطه تحت باء بسم الله هستم.

مستدرک سفینه البحار ج ۱ ص ۲۶۹

لذا حقیقت قرآن در نقطه وحدت، وجود مقدس امیرالمومنین علی (علیه السلام) می باشد و آن حضرت فرمودند: إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ زِينَةً؛ برای هر چیز زینتی است؛ و زینت حضرت أب، حقیقت قرآن، امیرالمومنین علی (علیه السلام)، وجود مقدسه حضرت زینب الكبرى، قدیسه الحوراء، عقیله بنی هاشم، بنت امیرالمومنین علی (علیه السلام) می باشند.

لذا حضرت مولاتنا عالمه غیر معلمه، زینب الكبرى (علیها السلام) که به عنایت و در نظر حضرت مولی الموحدین امیرالمومنین علی (علیه السلام) بر کُرسی تفسیر حضرت قرآن و تبیین و تعلیم آن بر خلق، در بیت شان مستقر می شوند، «زینتِ حضرت قرآن» می باشند.

تنها وجود مقدسی که در این عالم «زینت لوح محفوظ» می باشند، حضرت زین أب، زینت حقیقت القرآن، مفسر و مبین آن، زینب الكبرى (علیها السلام) اند: قد زین الله تبارک و تعالی اللوح المحفوظ باسم زینب.

خصائص الزینبیه ص ۴۳

قال العلامة السيّد جعفر آل بحر العلوم الطباطبائيّ في «تحفة العالم»:

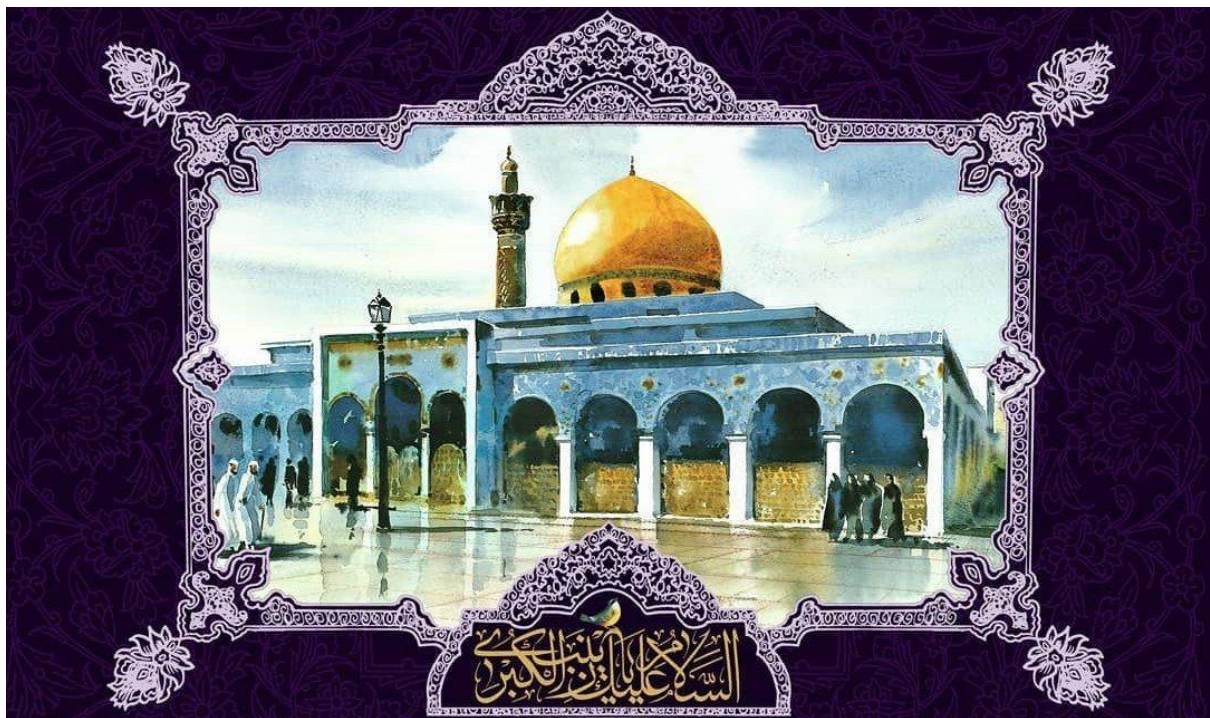
زينب الكبرى زوجة عبد الله بن جعفر تكتني «أمّ الحسن»، و يكفى في جلاله قدرها و نبالة شأنها ما ورد في بعض الأخبار من أنّها دخلت على الحسين (عليه السلام) و كان يقرأ القرآن، فوضع القرآن على الأرض و قام لها إجلالا.

در بیان جلالت قدر و عظمت شأن حضرت خاتون زينب الكبرى (سلام الله عليها) همین بس که در برخی از اخبار وارد شده است:

هنگامی که بر حضرت سیدالشهداء (عليه السلام) وارد شدند در حالی که آن حضرت، مشغول قرائت حضرت قرآن بودند، حضرت سیدالشهداء (عليه السلام) قرآن را بر زمین نهاده و به جهت تعظیم خواهرشان حضرت خاتون زينب الكبرى (سلام الله عليها) برخاستند.

فاطمة الزهراء بهجة قلب المصطفى (صلى الله عليه و آله و سلم) ج ۱ ص ۶۴۳

زينب الكبرى، للنقدی، ص ۲۲ و ۲۹

«السَّلامُ عَلَى مَنْ رَضَعَتْ بِلُبَانِ الْإِيمَانِ وَ تَرَبَّتْ بِتِلَاوَةِ الْقُرْآنِ فَشَاعَ فَخْرُهَا بِكُلِّ زَمَانٍ وَ مَكَانٍ وَ يَتَمَجَّدُ بِاسْمِهَا
لِسَانُ كُلِّ إِنْسَانٍ»

«سلام بر مخدّره ای که از سینه ایمان شیر خورده است و با تلاوت حضرت قرآن تربیت شده است و فخر او
به همه زمان‌ها و مکان‌ها گسترش یافته است و زبان همه انسان‌ها، با عظمت نام او را می‌برند»

فرازی از زیارت زینبیه حضرت مولاتنا زینب الکبری (سلام الله علیها)

نقل است هنگامی که حضرت مولاتنا زینب الکبری (علیهم السلام) ولادت یافتند، رسول اکرم (صلی الله علیه و اله و سلم) فرمودند:

ان ذریه فاطمه و ان کانوا ذریتی، الا ان أمرهم الی الله تعالی و أنى أنتظر وحی ربی فی تسميتها ؛ و اذا جبرئیل ينزل من السماء علی رسول الله و يقول له:السلام یخصک بالسلام و يقول لك: «سمّ هذا المولود بإسم زینب فقد کتبناه لها فی اللوح المحفوظ»

همانا ذریه فاطمه (علیها السلام)، گرچه ذریه ی من هستند، اما امرشان با خداوند عزوجل است و من منتظر وحی پروردگارم هستم در تسمیه این مولود؛ پس جناب جبرئیل بر رسول اکرم (صلی الله علیه و اله) نازل شد و فرمود: خداوند سلام بر تو سلام می رساند و می گوید: این مولود را به اسم «زینب» بخوان ؛ که ما برای او در لوح محفوظ این نام را مکتوب کرده ایم.

خصائص الزینبیه ص ۴۲

موسوعة الکبری عن فاطمة الزهراء (علیها السلام)، ج ۵ ص ۳۷۱

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى فَاطِمَةَ وَ أَبِیْهَا وَ بَعْلِهَا وَ بَنِیْهَا وَ السِّرِّ الْمُسْتَوْدَعِ فِیْهَا بَعْدَ مَا أَحَاطَ بِهِ عِلْمُكَ